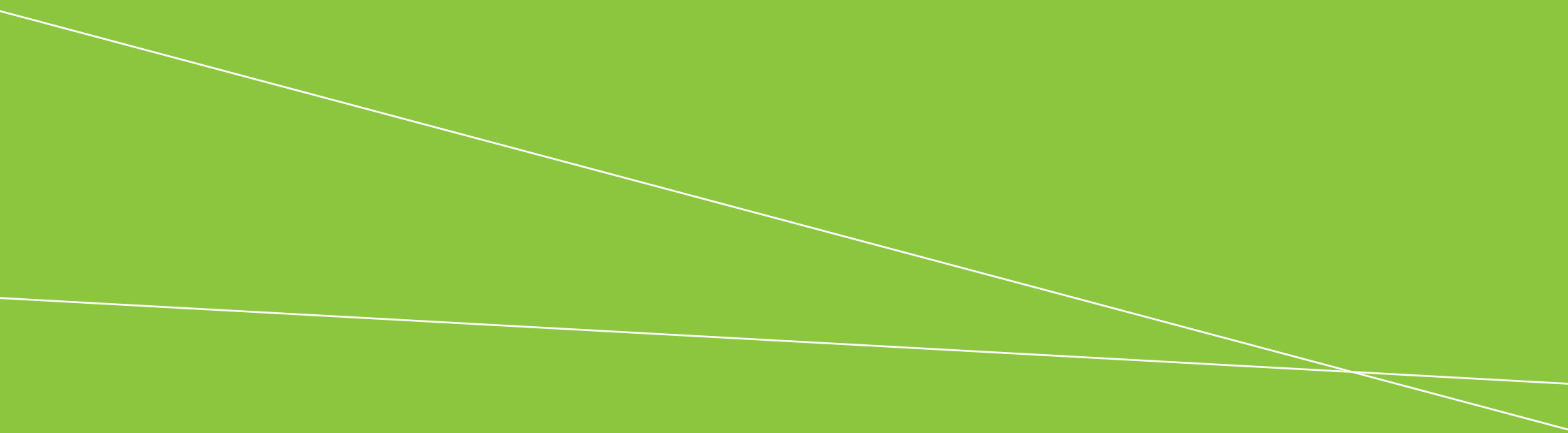
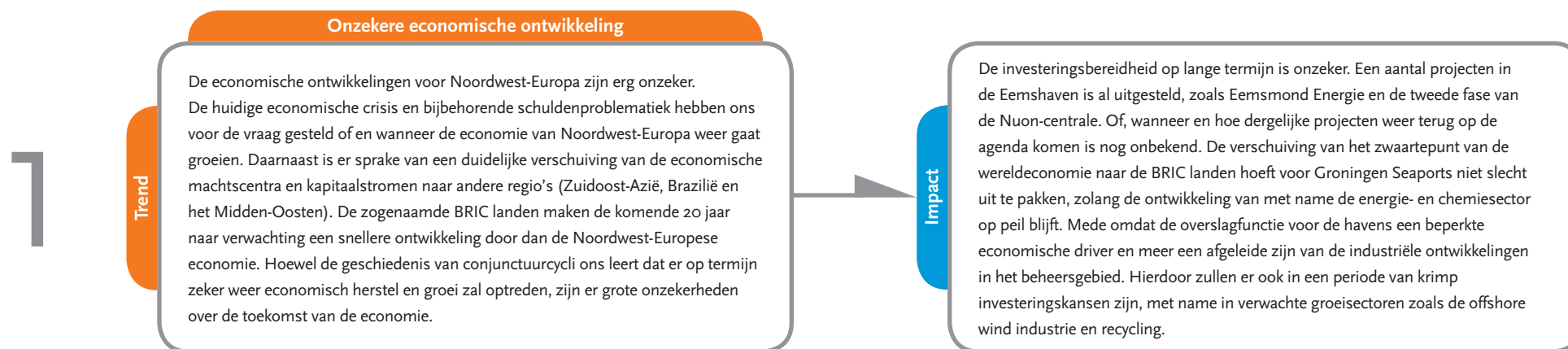


De omgeving richting 2030 en haar onzekerheden



Een belangrijke vraag voor de hiervoor geformuleerde visie is of deze robuust is voor mogelijke ontwikkelingen op de lange termijn. Om een goed beeld te vormen van de wereld richting 2030 is een omvangrijke studie uitgevoerd. Deze trendanalyse brengt in kaart welke trends en ontwikkelingen de komende decennia bepalend zijn voor de ontwikkeling van de havens en industrie in het beheersgebied. Dit biedt de mogelijkheid om de belangrijkste onzekerheden inzichtelijk te maken, waar op gelet moet worden en wat ze betekenen voor de visie.

Trends en impact op Groningen Seaports



2

Trend

Grondstoffen schaarste en overgang naar hergebruik

Een van de meest onzekere en complexe vraagstukken voor de 21e eeuw, betreft de vraag hoe lang we nog vooruit kunnen en/of willen met grondstoffen zoals fossiele brandstoffen, water, voedsel, ertsen en mineralen. Deze grondstoffen zijn cruciaal voor onze samenleving, maar de (lineaire) verbruikseconomie komt steeds meer onder druk door schaarstevraagstukken, maatschappelijke opvattingen, bevolkingsgroei en de klimaatproblematiek. Door deze ontwikkelingen is er een duidelijke en onomkeerbare trend naar circulaire alternatieven (zoals cradle-to-cradle concepten) waarin duurzaamheid centraal staat. Dat de overgang naar een circulaire economie plaats gaat vinden en verder zal doorzetten lijkt zeker. Onzeker is echter hoe en met welke snelheid deze transitie precies zal verlopen.

Impact

Deze trend heeft een grote invloed op de toekomst van Groningen Seaports. Indien er een versnelde transitie naar industriële inrichting op basis van hergebruik komt, dan betekent dit dat ook Groningen Seaports versneld en verder zal moeten inzetten op het hergebruik van reststoffen door co-siting, clustervorming en het faciliteren van closed-loop initiatieven. Vertraagt de transitie, dan zal Groningen Seaports flexibel moeten zijn in de snelheid en precieze invulling van de visie waarin groei door duurzaamheid en clustervorming de centrale thema's zijn.

3

Trend

Energievoorziening van de toekomst

Verduurzaming en decentrale opwekking. De totale energievraag in de wereld blijft onmiskenbaar groeien, ook in Nederland en de rest van West-Europa. Weliswaar minder snel dan in opkomende economieën, maar nog altijd substantieel. Dat er verdere verduurzaming van de energievoorziening zal plaatsvinden is eveneens duidelijk. De vraag is alleen met welke snelheid en op welke wijze. Vooralsnog is er veel aandacht voor offshore windenergie en staan er bijvoorbeeld grootschalige investeringen gepland in Duitsland. Zonne-energie lijkt daarnaast een vlucht te gaan nemen, nu de kosten afnemen en de efficiëntie toeneemt. Maar ook biobrandstoffen bieden aantrekkelijke kansen voor de toekomst. Tot slot speelt de vraag in hoeverre er een omslag plaatsvindt naar decentrale energieopwekking. Grootschalige opwekking zal, vanwege netstabiliteit, altijd een rol spelen voor grootverbruikers. Maar hoe groot zal het aandeel worden van zelfproducerende consumenten en bedrijven? Reële oplossingen komen steeds dichterbij. Daarnaast wordt 60% van de energievraag gebruikt voor het opwekken van warmte. Door mogelijkheden voor hergebruik van restwarmte en directe omzetting van brandstoffen in warmte zal de energiehuishouding gaan veranderen. Ook bestaan de nodige onzekerheden over wat het exacte effect is van die trends.

Impact

De huidige en in aanbouw zijnde energievoorzieningen blijven de komende tientallen jaren zeker nog in gebruik. Bovendien trekken grote energieaanbieders grote energievragers aan, zoals het datacenter van TCN. De mogelijkheden op de middellange termijn voor het aanwezige energiecluster zijn daardoor gegarandeerd. De onzekerheid neemt echter op de langere termijn wel toe. Voor Groningen Seaports vormt in die zin vooral een zeer lange termijn trend richting decentrale opwekking een bedreiging voor de huidige basis van centrale energieopwekking. Echter, ook hier kan op langere termijn op worden ingespeeld. Bovendien is de verwachting dat deze onzekerheid zich pas echt zal voordoen in de periode na 2025. Daarbij is de diversiteit van de energieproductie (kolen, gas, afval, biomassa, wind) dusdanig groot, dat er een hoge mate van robuustheid is voor de lange termijn energievoorziening.

4

Doorgaande transformatie naar kenniseconomie

Trend

Havens en industriecomplexen hebben zich ontwikkeld tot een steeds arbeidsextensievere sector. De verregaande automatisering heeft ertoe geleid dat de directe werkgelegenheid is afgenomen. Tegelijkertijd worden kennis en innovatie in economisch opzicht steeds dominantier. Het percentage werkgelegenheid in de zakelijke dienstverlening is de laatste jaren flink toegenomen. Deze trend lijkt zich in de toekomst onverminderd voort te zetten.

Impact

De recente investeringen in bedrijvigheid in de Eemshaven zorgen voor een groei van tijdelijke en structurele arbeidsplaatsen. Het op peil houden van de directe werkgelegenheid zal echter een uitdaging zijn voor grote industriële complexen. Wel lijken er kansen door meer focus op kennis en innovatie in de haven, vooral met betrekking tot automatisering en verduurzaming van de industrieclusters. Kenniswerkers zijn vaak minder fysiek gebonden aan Groningen Seaports als vestigingsplaats. De stad Groningen zou bijvoorbeeld prima een deel van de kenniswerkers uit de Groninger zeehavens kunnen leveren en huisvesten. Het belang van indirecte toegevoegde waarde en werkgelegenheid neemt daarmee toe.

5

Schaalvergroting van het transport

Trend

Vooralsnog worden schepen steeds groter en steken zij steeds dieper. Hoewel er alsmear meer schepen komen met een bredere opbouw, waardoor ze toch meer lading kunnen vervoeren zonder een diepere ligging, blijft de trend dat schepen groeien, zowel in de lengte, breedte als diepte.

Impact

Bedrijven als Vopak en RWE-Essent willen de Eemshaven al aandoen, met schepen met een grotere diepgang dan de huidige vaargeul. Zonder vaargeulverdieping kan de diepzeehavenfunctie van Groningen Seaports, door slechte bereikbaarheid voor de allergrootste schepen, verzwakken. Hoewel de effecten van een vaargeulverdieping te verwaarlozen zijn (onderzoek Imares) is het van belang om aandacht te besteden aan de balans met het Waddengebied. Efficiëntie, milieu- en veiligheidsaspecten zijn in de discussie over grotere schepen ten opzichte van meerdere kleine schepen onderbelicht. Voor shortsea-activiteiten en andere bedrijvigheid zoals de offshore wind, is de diepgang van minder belang. Omdat ook voor deze activiteiten groei wordt verwacht, liggen hier eveneens kansen.

6

ICT toepassingen

Trend

Informatietechnologie drukt een steeds grotere stempel op onze maatschappij. Dit werkt de verdere automatisering van de industrie in de hand en faciliteert de kenniseconomie. Fysieke aanwezigheid en nabijheid spelen een kleinere rol. Een gevolg van deze ontwikkelingen is dat de uitwisseling van informatie exponentieel groeit in termen van GigaBytes en TeraBytes. Datatransport en opslag zijn een belangrijk fenomeen voor de toekomst en de verwachting is dat dataverkeer exponentieel verder groeit. Wel is het onzeker in welke mate de efficiëntieslag van het dataverkeer (door de aanleg van glasvezel en grotere capaciteit datacenters per m²), de groeiende vraag naar dataverkeer kan opvangen.

Impact

De invloed van informatietechnologie op automatisering en daarmee de vraag naar werkgelegenheid is besproken bij trend 4. Voor Groningen Seaports liggen er kansen voor de uitbreiding van haar rol in het dataverkeer, bijvoorbeeld door aanlanding van datakabels en de aanleg en uitbouw van datacenters. Vooral omdat datacenters in hoge mate afhankelijk zijn van omvangrijke en stabiele energievoorziening.

7

Trend

Financiering

Ingegeven door de economische onzekerheid is financiering van investeringen lastiger geworden, zowel voor investeerders, grotere opdrachtgevers als voor de overheid en de consument. De hoeveelheid beschikbaar kapitaal is afgenomen en banken en investeerders zijn momenteel terughoudend in het verstrekken van investeringen en leningen. De overheid zal in de toekomst een groter deel van de financiering overlaten aan private partijen. Dit betekent ook dat bij investeringen door de overheid contractvormen veranderen in de richting van Publiek Private Samenwerking (PPS). Het belang aan sluitende businesscases vooraf, die de investering rechtvaardigen, zullen daarin steeds belangrijker worden.

Impact

Zowel voor bedrijven in haar beheersgebied als voor potentiële klanten zal financiering nog enige tijd problematisch blijven. Tevens lijkt de overheid zich meer en meer terug te trekken, zoals ook blijkt uit de beperkte reserveringen die zijn gedaan voor de infrastructuur in Noordoost-Groningen. De eventuele investeringen zullen meer en meer in samenwerking met marktpartijen gedragen moeten worden. Daarbij ontstaat een toenemend belang in het ontwikkelen van gezonde verdien- en exploitatiemodellen.

8

Trend

Economische regio's domineren niet natiestaten

Zowel op globale, landelijke als regionale schaal telt steeds meer dat regionale economische ontwikkeling leidend zal zijn. Het faciliteren van economische ontwikkeling in bredere zin staat daarin centraal. Zo heeft een stad als New York mondiaal een economisch aandeel dat vele malen groter is dan Nederland. Dit betekent dat economische ontwikkeling steeds meer moet worden gezien vanuit natuurlijk economische regio's zoals de Randstad en niet vanuit verschillende steden.

Impact

Groningen Seaports speelt een economische rol in de regio Noordoost-Groningen en breder voor de Regio Groningen-Assen en het Noorden. De toekomstige rol van Groningen Seaports zal ook in dat bredere perspectief gezien moeten worden, waarbij de relatie met de stad Groningen evident is. De vraag is eveneens of er vanuit deze trend op langere termijn een natuurlijke regionale ontwikkeling ontstaat in breder Noord-Nederlands verband of met de Noord-Duitse regio's.



Van trends naar onzekerheden

Wanneer de beschreven trends nader worden geanalyseerd op onvoorspelbaarheid en impact op het beheersgebied en Groningen Seaports, dan zijn er twee lange termijnontwikkelingen die als belangrijkste onzekerheden voor de visie geïdentificeerd kunnen worden:

Lange termijn economisch groeipotentieel

De economische ontwikkeling is de trend met de grootste onvoorspelbaarheid. Hierbij is met name de vraag wanneer de economie weer zal aantrekken en met welk groeipercentage dat gaat gebeuren. Zien we op de lange termijn weer economische groei? Of krijgen we te maken met een langdurige periode van economische stagnatie? Hoe dit uitpakt zal vanzelfsprekend een zeer grote impact hebben op de toekomst van Groningen Seaports, de totale investeringsruimte en het groeipotentieel voor het beheersgebied in termen van industriële productie en de overslag.

Lange termijn economische inrichting

De tweede voornaamste onzekerheid in termen van onvoorspelbaarheid en impact wordt bepaald door een tweetal samenhangende trends:

- grondstoffen-schaarste en overgang naar hergebruik;
- energievoorziening van de toekomst; verduurzaming en decentrale opwekking.

Deze twee trends laten zich samenvoegen tot de vraag of we een ontwikkeling gaan zien in de richting van een circulaire economie, gebaseerd op duurzame energievoorziening en productie op basis van hergebruik. Of blijven we op de middellange tot lange termijn toch een economische inrichting houden die gebaseerd is op fossiele brandstoffen en industriële systemen die grondstoffen verbruiken? Dat de ontwikkeling zich op lange termijn in de richting van een circulaire economie beweegt, lijkt zeker. De vraag is vooral hoe snel die transformatie plaatsvindt en waar we in 2030 zullen staan.

De overige trends, zoals de ontwikkeling naar een kenniseconomie, schaalvergroting in het transport, ICT toepassingen en de ontwikkeling van financiering zijn vanzelfsprekend eveneens van belang. Deze zijn echter minder onvoorspelbaar en/of hebben een minder grote impact. Met andere woorden: deze trends blijven zich voltrekken (in alle scenario's), maar vormen een minder onzekere factor voor de visie.

Wanneer de twee hiervoor beschreven meest toonaangevende onzekerheden met elkaar geconfronteerd worden, ontstaan vier scenario's die de toekomst op langere termijn weergeven. Deze toekomstenvormen daarmee scenario's voor de visie. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de scenario's weergaven zijn van de lange termijn toekomst die zich kunnen voordoen. Welk scenario zich voordoet laat zich afwachten. Immers, de trends die dat bepalen zijn niet door Groningen Seaports te beïnvloeden.

Van onzekerheden naar scenario's

Grijze Groei

Het scenario Grijze Groei is een voortzetting van de situatie zoals we die kenden voor het uitbreken van de economische crisis in 2008. Een situatie die gekenmerkt wordt door groei, zowel in productie, wereldwijde overslag als toename van de energiebehoefte. In dit groeiscenario is er voldoende investeringsruimte beschikbaar voor de industrie en havens en is schaalvergroting het toverwoord om tot efficiëntieverbetering te komen. De grote spelers zijn aan de macht en hebben een stevig belang om hun geld te blijven verdienen aan blijvende toename van consumptief verbruik. Productie vindt plaats door gebruik van traditionele grondstoffen en energie die voornamelijk wordt opgewekt door fossiele brandstoffen en centrale opwekking. Efficiëntie is in dit scenario leidend en innovatie staat in het teken van het verbeteren van de bestaande industrie, waardoor de behoefte naar arbeid steeds kleiner wordt. Recycling zal weliswaar toenemen, maar dan voornamelijk om efficiëntie in productie en energiebehoefte te realiseren.

Grijze Krimp

Het Grijze Krimp scenario is een nachtmerriescenario voor Noordwest-Europa en zeker ook voor Groningen Seaports. De economische groei komt, zoals we in Japan zien, tot stilstand, waarbij de economie tientallen jaren lang rond de o-lijn blijft. De vraag naar energie blijft weliswaar groeien, maar er wordt niet meer grootschalig geïnvesteerd in de industrie en energievoorziening die daardoor langzaam verouderen. Duurzaamheid is verlieslatend en innovatie is beperkt. Grote bedrijven zullen hun schaalvoordelen moeten benutten om overeind te blijven. Voor kleine innovatieve ondernemingen is beperkt ruimte en er wordt beperkt geïnvesteerd in kennisontwikkeling. De vraag naar arbeid zal afnemen, door de krimpende economie en de focus op efficiëntie. Clustervorming blijft zeer beperkt. Recycling levert geen rendement op en investeringen blijven achterwege, waardoor Noordwest-Europa verder positie verliest ten opzichte van opkomende landen. Mochten we in dit scenario terechtkomen, dan is er nauwelijks ruimte voor visieontwikkeling omdat overleven centraal staat.

Groene Groei

Het Groene Groei scenario vormt voor velen een droombeeld. De economie vindt haar groeipad weer, maar dan in een situatie waarbij er geld kan worden verdiend met verduurzaming en er flink geïnvesteerd wordt in de vernieuwing van energiebronnen en de recycling (re-use, re-do, re-cycle). Consumenten en samenleving eisen een omslag naar duurzaamheid en zijn ook bereid hiervoor te betalen. Bedrijven en industrieën zien volop aanleiding en kansen om hierin mee te gaan, waardoor economische groei en verduurzaming hand in hand gaan. Er is veel bereidheid voor innovativiteit in groot-, midden- en kleinbedrijf. Ondernemerschap viert hoogtij en overheden stimuleren de verdere vergroening van de economie. Clusters verbreden en verdiepen, door het toevoegen van hergebruikers van reststoffen en het maken van combinaties met kennisinstellingen en het MKB om tot innovatieve oplossingen te komen. Kennis is een belangrijke productiefactor en vormt de drijver van werkgelegenheid. In 2030 is de CO₂ uitstoot drastisch teruggedrongen en floreert de circulaire economie, op basis van gesloten systemen en opwekking van energie uit hernieuwbare bronnen.

Groene Krimp

Hoewel de economische stagnatie in het Groene Krimp scenario ervoor zorgt dat het totale investeringvolume beperkt blijft, worden de investeringen wel aangewend om de economie om te bouwen naar een circulaire economie, waarin duurzaamheid en hergebruik centraal staan. De consument en samenleving eisen verduurzaming. Dit gegeven vormt de basis voor organisaties om te kunnen blijven concurreren. De crisis dwingt tot innovatie met het beperkte beschikbare geld, de innovatiekracht is hoog. Er wordt volledig ingezet op het hergebruik van restwarmte en andere restproducten uit het huidige energie- en chemiecomplex. Zo ontstaan daadwerkelijk gesloten systemen. De energievraag zal beperkt groeien (10%), waarbij meer focus komt op bronnen zoals offshore windenergie, gas en wellicht biomassa. Er zal creativiteit worden gevraagd van producerende bedrijven en industrieën. De grote bedrijven domineren, maar daarnaast floreren een aantal nichespelers. In dit scenario wordt dan ook gevraagd om een hoge mate van ondernemerschap. Clustervorming en recycling zullen belangrijke middelen voor efficiëntie vergroting vormen.



In de volgende figuren zijn de vier scenario's kwalitatief beschreven en zijn de kwantitatieve projecties weergegeven voor de lange termijn.

◀ [Kwalitatieve beschrijving scenario's](#)



Kwantitatieve beschrijving scenario's ▶



Betekenis van de scenario's voor de visie

GROEI

Uit de potentieramingen blijkt dat in de scenario's Grijs Groei, Groene Krimp en Groene Groei de potentie voor de bedrijvigheid in het beheersgebied van Groningen Seaports om door te groeien overeind blijft. Wel zal de mate van de groei en het karakter van die groei per scenario verschillen.

In de scenario's Groene Krimp en Groene Groei, zal verduurzaming een belangrijke drijver zijn voor de groei. Vooral de sectoren energie (focus windenergie) en chemie zullen zich door clustervorming verbreden. In Groene Groei zal het volume van de investeringen in verduurzaming en daarmee de groei veel groter zijn dan in het scenario Groene Krimp. In het Groene Krimp scenario zal de verbreding van de clusters met MKB en kennisgerelateerde bedrijvigheid minder zijn, waardoor de gerealiseerde toegevoegde waarde beperkt blijft tot circa 0,2 miljard en de gerealiseerde werkgelegenheid circa 2.000 arbeidsplaatsen zal bedragen. Dat betekent nog altijd een stevige groei. De groei is echter niet vergelijkbaar met de potentie van het scenario Groene Groei, waarin de toegevoegde waarde toeneemt met zeker 1 miljard en de werkgelegenheid met 8.000 arbeidsplaatsen. In het scenario Grijs Groei zal clustervorming zich voornamelijk beperken tot verbreding van de activiteiten in de energie- en chemiesector.

De logistieke marktkansen zullen in de groeiscenario's het meest omvangrijk zijn, evenals het beschikbare kapitaal om investeringen te doen in infrastructuur (binnen en buiten het beheersgebied). Het kapitaal om te investeren in infrastructuur ten dienste van de clusters, zowel de ontsluiting van het beheersgebied met wegen, spoor en waterwegen, als de investeringen in openbare utilities (zoals pijpleidingen of glasvezel) in het beheersgebied, zal in de groeiscenario's ruim aanwezig zijn. In het Groene scenario ligt de nadruk dan vooral op de utilities om hergebruik van reststoffen etc. mogelijk te maken. In het Grijs Groei scenario ligt de nadruk met name op de ontsluiting van het beheersgebied, bijvoorbeeld door verbreding van de wegen in de omgeving.

In de krimpscenario's zijn er nauwelijks kansen voor de logistiek voor Groningen Seaports en zijn investeringen in infrastructuur en ruimtelijke uitbreiding niet of beperkt aan de orde. In Groene Krimp zal het volume reststoffen echter wel toenemen, waardoor de vraag naar openbare utilities, zoals pijpleidingen, in het beheersgebied zal toenemen.

De groei van het ruimtegebruik zal in het Groene Groei scenario het grootst zijn. De potentieramingen geven voor het scenario Groene Groei een ruimtelijke uitbreiding van 1000 hectare weer (250 hectare natte terreinen, voornamelijk door inbreiding en 750 hectare droge bedrijventerreinen). Wat betreft droge bedrijventerreinen zal de groei in de krimpscenario's beperkt blijven tot een omvang die nu nog beschikbaar is in het beheersgebied.

De rol van Groningen Seaports in de scenario's Grijs Groei, Groene Groei en Groene Krimp kan verbreed worden naar kennismakelaar, clusterregisseur en stimulator. De manier waarop deze rol wordt ingevuld is afhankelijk van welk scenario zich voordoet. In het scenario Grijs Groei zal Groningen Seaports vooral nieuwe bedrijvigheid aantrekken, terwijl in Groene Krimp het verbinden van bestaande bedrijvigheid door middel van closed-loops centraal staan. In Groene Groei kan Groningen Seaports beide combineren, in scenario Grijs Groei is er geen ruimte voor een rol als kennismakelaar en zal de regiefunctie vooral in het teken staan van behoud.

LEEFOMGEVING

Omdat Groningen Seaports geen concessies wil doen aan de leefomgeving, blijven deze elementen uit de visie overeind in alle scenario's. Groningen Seaports maakt de principiële keuze om in geen van de scenario's over te gaan tot uitbreiding op de Waddenzee. Voor verdieping van de vaargeul wil Groningen Seaports dat deze gepaard gaat met estuariumherstel. Verder streeft Groningen Seaports in alle scenario's naar verbetering van de leefomgeving.

De voortvarendheid waarmee het verbeteren van de leefomgeving wordt aangepakt is afhankelijk van het scenario dat zich voordoet. In het Groene Groei scenario zal de environmental footprint min of meer vanzelf kleiner worden, aangezien duurzaamheid dan in de bedrijfsvoering van alle bedrijven die actief zijn in Groningen Seaports is opgenomen. In Groene Krimp zal dit eveneens het geval zijn, maar is er minder ruimte voor bedrijven om in duurzaamheid te investeren. In Grijs Groei kan Groningen Seaports eisen blijven stellen aan bedrijven, maar gaat de verduurzaming van het bedrijfsleven minder snel en kan Groningen Seaports dus ook een minder ambitieuze verkleining van de footprint nastreven. In Grijs Groei zal het erg lastig zijn om tot een verbetering van de leefomgeving over te gaan, door veroudering van de industrie en beperkte investeringsruimte.

Voor veiligheid geldt hetzelfde principe als voor de ecologie. Veiligheid is een basiscriterium dat in alle scenario's voor Groningen Seaports van even groot belang is. Vanzelfsprekend zal er in de groeiscenario's meer investeringskapitaal en aandacht zijn voor veiligheid.

KENNIS

De verdieping en verbreding van clusters zal per scenario verschillen. Dit betekent ook een verschillende aandacht en investeringsruimte voor kennis. Het versterken van kennisclusters rondom energie, chemie en recycling zal vooral tot ontwikkeling komen in het Groene Groei scenario en (in mindere mate) in het Groene Krimp scenario. In deze scenario's zal Groningen Seaports de rol kunnen oppakken om als kennisnetwerker en spin in het web tussen de industrie, kennisinstellingen en arbeidsmarkt te fungeren. Groningen Seaports kan dan actief ondernemerschap stimuleren en samenwerkingsverbanden opzetten tussen kennisinstellingen en industrie. Er zullen voldoende financiële middelen zijn om initiatieven als Energy Delta en Eemsdelta Green verder uit te bouwen. Groningen Seaports kan een voorttrekkers- en regierol vervullen in de Groene scenario's in samenwerking met partijen als de NOM en de samenwerkingsverbanden van de bedrijven in de regio (SBE/BBE).

In het Grijze Groei is kennisontwikkeling vooral gericht op efficiëntieverbetering en het realiseren van nieuwe energieproducten of chemieproducten. De indirecte toegevoegde waarde en werkgelegenheid nemen in Grijze Groei minder toe. In Grijze Krimp zal de indirecte toegevoegde waarde en werkgelegenheid van het beheersgebied afnemen en spelen kennis en innovatie nauwelijks een rol vanwege het gebrek aan daarvoor beschikbaar kapitaal.

SAMENWERKEN

Het leggen van verbindingen op verschillende schaalniveaus zal centraal staan in de Groene scenario's, vooral:

- In de Noordelijke regio, met de stad Groningen, de regio Groningen-Assen en het Noordwesten van Duitsland;
- In het beheersgebied van Groningen Seaports tussen de bedrijven in de verschillende clusters;
- Binnen de clusters.

De rol voor Groningen Seaports om als regisseur en stimulator op te treden is vooral van belang in de Groene scenario's. Juist dan zal er veel behoefte zijn aan samenwerkingsinitiatieven om de verduurzaming te ondersteunen. De analyses wijzen uit dat de indirecte werkgelegenheid gecreëerd door de bedrijvigheid in het beheersgebied in de Groene scenario's zal toenemen. Een breder perspectief of de toegevoegde waarde en werkgelegenheid is dan noodzakelijk. Een grotere rol van Groningen Seaports in de regiologistiek is een voorbeeld van deze indirecte toegevoegde waarde, evenals de bedrijvigheid die kan ontstaan door verbindingen tussen kennisinstellingen en bedrijven in het beheersgebied. Deze bedrijvigheid zou zich prima kunnen vestigen in de stad Groningen.

In het Grijze Groei scenario staan verbindingen vooral in het teken van de groei en efficiëntieverbetering van de industrie. In het Grijze Krimp scenario's zal opportunisme de overhand hebben, waardoor verbindingen alleen worden gelegd als deze tot schaalvoordelen kunnen leiden die het overleven van bedrijven vereenvoudigen.





ECONOMISCHE GROEI = GROEN

Conclusie van de confrontatie van de visie met de scenario's

De conclusie van de voorgaande confrontatieanalyse op basis van de potentieramingen is dat de Havenvisie 2030 robuust is voor drie van de vier scenario's. De manier waarop de Havenvisie 2030 invulling zal krijgen in de diverse scenario's is wel zeer verschillend. Dit betreft niet alleen de mate van groei, maar vooral ook het karakter van die groei. De verduurzaming zal in de Groene scenario's doorzetten en de leefomgeving, kennis en samenwerking zullen tot hun recht komen in het Groene Groei scenario. In het Groene Krimp scenario staan deze thema's nog altijd centraal, maar zal het totale investeringsvolume hiervoor beduidend lager zijn. In Grijze Groei blijven de leefomgeving, kennis en samenwerking overeind, maar zullen meer in het teken staan van volumegroei en efficiëntieverbetering. De verbreding van de clusters krijgt dan wel vorm, maar de verduurzaming en verdieping met kennis en samenwerking met bijvoorbeeld het MKB blijft dan beperkt. In het Grijze krimpscenario zal de realisatie van de Havenvisie 2030 ernstig onder druk staan. Overleven en behoud staan dan centraal en niet groei, samenwerking en kennis. Balans houden tussen economie en ecologie blijft ook in dat scenario een uitgangspunt, maar eerder vanuit behoud dan vanuit verbetering.

De scenario's schetsen een zodanig verschillend beeld op 2030 dat een visie die voor alle scenario's robuust is het karakter krijgt van een middenweg die niet aansprekend en niet inspirerend is. Deze Havenvisie 2030 is geen middenweg en zet in op Groene Groei. Om een tunnelvisie te voorkomen is het echter wel belangrijk dat Groningen Seaports, samen met de bedrijven in haar beheersgebied, scherp zicht houdt op de ontwikkeling van de belangrijkste geïdentificeerde trends en de ontwikkelingen die de bedrijven doormaken en overgaat tot bijsturing van de visie indien de trendindicatoren daar om vragen. Door regelmatig een trendanalyse uit te voeren ontstaat een beeld bij de vraag of de economie groeit of krimpt en of de transitie naar de circulaire economie daadwerkelijk plaatsvindt en met welke snelheid. Mocht daaruit blijken dat de transitie naar de circulaire economie vertraagt of stilvalt, zal Groningen Seaports haar agenda (gedeeltelijk) moeten aanpassen.

De geruststellende conclusie is echter dat de Havenvisie 2030 goed inspeelt op groei en verduurzaming. De verwachting van experts en gerenommeerde instituten is dat de transitie naar een circulaire economie zich de komende decennia doorzet. De vraag is dan ook niet of de transitie plaatsvindt, maar wel met welke snelheid en hoe de transitie precies uitpakt. Juist door in te zetten op Groen kan Groningen Seaports een voorloper en voortrekker zijn in deze transitie. Groningen Seaports doet dit niet zonder gevoel te houden voor de snelheid van de transitie, maar wil wel vol in zetten op: Doen is Groen!